

Posudek oponenta rigorozní práce

Mgr.Klára Radevová: Právní ochrana světového kulturního a přírodního dědictví

Datum uzavření práce : 27.března 2010

Téma a rozsah práce:

Oponovaná rigorozní práce je zpracována v rozsahu 175 stran, včetně příloh a anglického abstraktu. Text je, vedle úvodu a závěru, rozdělen do šesti částí, složených z jednotlivých kapitol. Autorka se postupně v I.části zabývá vymezením základních pojmů, vývojem právní úpravy ochrany světového kulturního a přírodního dědictví v mezinárodním právu, popisem vybraných mezinárodních úmluv, pro téma relevantních, a konečně se stručně zmíní o právním základu ochrany kulturního a přírodního dědictví v rámci „práva Evropských Společenství“. V druhé části popisuje autorka vývoj právní ochrany kulturního a přírodního dědictví v českých zemích, část třetí pak věnuje platné právní úpravě ochrany kulturních a přírodních památek v ČR, čtvrtá část se zabývá sankčními nástroji v rámci zvoleného tématu. Část pátá přináší právní úpravu ochrany kulturního a přírodního dědictví ve zvoleném zahraničním státě, konkrétně ve Francii. Část šestá se opět vrací do platného českého práva, z hlediska územního plánování ve vztahu k ochraně kulturního a přírodního dědictví.

Aktuálnost tématu:

Jedná se v podstatě o neustále aktuální téma, a to jak věcně tak i právně. Právní úprava je sice v daném tématu relativně stabilní, avšak autorka přesvědčivě v závěrech uvádí důvody pro její potřebnou novelizaci.

Náročnost tématu:

Zvolené téma lze považovat za jedno z náročnějších. Náročnost tématu je dána jednak předmětem zkoumání a jednak šíří a komplikovaností právní úpravy, neboť se v podstatě jedná o několik témat z různých resortů. Ocenit lze i práci na analýze vybrané zahraniční právní úpravy (Francie).

Hodnocení práce:

Autorka na velkorysé ploše 175 stran pojednala téma právní ochrany světového kulturního a přírodního dědictví, které představuje jeden z významných, ale leckdy opomíjených témat práva životního prostředí, zasahující však (a to měrou nejméně 50%) i do sféry práva v oblasti památkové péče a ochrany kulturního bohatství. Oceňuji tedy výběr tématu i přístup k jeho zpracování, autorka se nesnaží jen o tradiční deskriptivní přístup, ale i o analytický a pokouší se i o zformulování vlastních názorů.

Text rigorozní práce je až na výjimky (podivné vyřazení územního plánování z části věnované platnému českému právu až za právní úpravu ve vybraném evropském státě) systematicky a logicky uspořádán, právní i věcná stránka je v zásadě vhodně propojená (i když mohlo být

v některých kapitolách uváděno i více praktických příkladů či věcných důvodů pro zavedení právní úpravy). Oceňuji uvádění řady případů ze soudní judikatury. Oceňuji rovněž některé závěry, zejména v případě části věnované kulturnímu dědictví. U názorů autorky na ochranu přírodního dědictví sice rovněž mohu v některých případech přitakat, ale např. pokud jde o větu na str.80, obávám se, že s novou vládou ČR a novým vedením ministerstva životního prostředí od června 2010 názor „na ochranu přírody jako překážku ekonomického rozvoje“ ještě stále překonaný není a hned tak nebude (viz např. atmosféra v národních parcích). Závěr autorky v posledním odstavci na str.82 postrádá logické zařazení, měl být uveden až poté, co autorka rozebere a analyzuje celou právní úpravu a ne již takto záhy.

Pokud jde o prameny, autorka zpracovala převážnou většinu právních předpisů relevantních pro tuto problematiku, i když např. v části věnované mezinárodnímu právu chybí prameny ochrany kulturních památek za válečného stavu a bojových akcí (autorka letmo zmiňuje jen jeden bez bližšího obsahu). Škoda také, že se autorka jen letmo dotkne na str.21 Florentské smlouvy, aniž by vysvětlila, o co v jejím případě jde, jaký má vztah k tématu, příp. jaký je její význam.

Součástí oponentského posudku má být přirozeně i kritický názor na předloženou rigorózní práci. Níže si tedy dovoluji vznést určité výhrady.

Pokud jde o stručný výklad o právní úpravě v právu ES, je velmi znepokojující, že autorka, ač v práci uvádí, že ji uzavřela ke konci března 2010, vůbec nereflktuje změny, které nastaly po Lisabonské smlouvě a tudíž se její výklad na str.36-37, či závěry na str.144 vůbec neopírají o platné evropské unijní právo!

Určitě problematicky působí práce s odbornou literaturou. U některých kapitol autorka necituje použité zdroje, přestože jde evidentně o nepůvodní text či myšlenky (např. str.22 a násl. výklad o Evropské úmluvě o krajině, str.35 pasáž o Bernské úmluvě, str.95-98 památné stromy, atd.). U některých kapitol autorka opomíjí základní literaturu k danému tématu (např. Damohorský a kol.: Mezinárodní právo životního prostředí, II.díl, zvláštní část, IFEC 2008, nebo Stejskal: Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost, Linde 2006, či jiné autory, např. Martina Franková, Jan Plesník, Petr Roth, atd.), např. výklad na str.45-46 je velmi povrchní, mnoha důležitých aspektů si vůbec nevšímá, cituje místo vědecké literatury pochybné zdroje z internetu, atd.

Práce na některých místech obsahuje i chyby či nedostatky právní, např. str.13 pojmová nejednotnost („ohrožení“ x „nebezpečí“), str.32 absence Seznamu přeshraničních mokřadů mezinárodního významu, str.34 absence Protokolu o ochraně biologické a krajinné rozmanitosti, str.35 chybná věta o Natura 2000, str.49 zákon doplňují z hlediska ochrany přírodního dědictví i další právní předpisy, str.93 ochranná pásma se nevyhlašují u všech zvláště chráněných území, str.94 pozn.p.čarou č.159 obsahuje nesmyslnou větu, str.99 autorka nechápe, co to jsou ekonomické nástroje ochrany životního prostředí, str.109 není pravda, že trestné činy proti životnímu prostředí byly v bývalém trestním zákoně jen v hlavě IV, str.135

památné stromy nepatří do obecné ochrany přírody a krajiny, str.172 seznam NPP v příloze č.16 je neúplný (autorka měla raději citovat ÚSOP),atd..

Po formální stránce je třeba upozornit, že autorka v jednotlivých kapitolách, resp.částech graficky nijak neodděluje vlastní výklad a dílčí shrnutí a závěry. Rovněž tak mě mrzí, že autorka neprovedla jazykové korektury.

Závěr:

Předložená rigorozní práce v zásadě uspokojivě popisuje a analyzuje vývoj a platnou právní úpravu tématu právní ochrany Světového kulturního a přírodního dědictví, včetně srovnání české a francouzské právní úpravy. Tomu odpovídají i učiněné závěry. Přes výše uvedené dílčí výhrady, které sice upozorňují na problematická místa, která snižují úroveň některých částí rigorozní práce, ale neovlivňují ji jako celek, splňuje rigorozní práce po obsahové i formální stránce požadavky na rigorozní práce na PFUK v Praze a proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

Témata k ústní obhajobě:

- 1) Lze ze Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO vyškrtnout nějaký již zapsaný objekt či lokalitu, pokud ano, z jakých důvodů a za jakých podmínek?
- 2) Vysvětlíte ekonomické nástroje na ochranu přírodního dědictví.
- 3) K tvrzení na str.83 prosím o vysvětlení, jak může orgán ochrany přírody uložit náhradu škody, resp.jak ta souvisí s odstraněním následků škodlivého zásahu do významného krajinného prvku?

V Praze dne 1. listopadu 2010

JUDr. Vojtěch Stejškal, Ph.D.
oponent